
**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО**

**Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@open.telekom.rs**

**Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs**

**АКТУЕЛНИ САВЕТИ ИЗ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ
Билтен бр. 7**

Ваљево, 28.07.2014. година

Тираж:
350 примерака

Садржај

ОДРЖАВАЊЕ ВОЋАКА ТОКОМ ВЕГЕТАЦИЈЕ	3
РАДОВИ У МАЛИЊАКУ ПОСЛЕ БЕРБЕ	4
ОДРЖАВАЊЕ ЗЕМЉИШТА У ЗАСАДУ ЈАБУКЕ	5
УНИШТАВАЊЕ КОРОВА НА СТРНИШТУ.....	6

ОДРЖАВАЊЕ ВОЋАКА ТОКОМ ВЕГЕТАЦИЈЕ

Ова година је за производњу у пољопривреди специфична, јер смо имали доста падавина у првих шест месеци а ево и у седмом, и све је то праћено са доста високим температурама. Због овога, одржавање воћних засада мора бити прилагођено овој години.

Земљиште у воћњаку треба оджавати уз обавезно уклањање корова без обзира што је то ове године веома компликовано. Уклањање корова можемо вршити на неколико начина:

Сталном обрадом међуредног и редног простора (препоручује се код младих засада и тако се најбоље чува влага у сушним периодима);

Прскањем хербицидима током целе вегетације (примењује се у старијим засадама и у производњи која има довољно влаге)

Комбинација ова два начина (прскање редног простора а обрада међуредног)

Због јаких киша које су пале у претходном периоду, дошло је до испирања азота (N) у земљишту, па се препоручује примена фолијарних ђубрива, тј. ђубрива која се воћу додају преко листа. Она су врло практична, могу се комбиновати са заштитом али треба нагласити да **она не могу да замене основно јесење ђубрење**. Приликом примене фолијарног ђубрива треба се придржавати упутства за примену и бирати ђубрива која могу да се мешају са средствима за заштиту јер на тај начин једним пролазом обављамо два посла и обратити пажњу на већ обављено ђубрење током зимског мировања.

Вода је битна ставка а често и лимитирајући фактор успешне производње воћа. За успешну воћарску производњу морамо бити спремни и на додавање воде биљкама (системи за наводњавање) као и за одвођење воде од биљака путем канала, ровова и разора. Ове године морамо то радити поготово у засадама јагодастог (јагода, малина, купина и боровница) и језграстог воћа (ораха, леске) који не подносе велику влагу тј. задржавање велике влаге у зони кореновог система. Такође велики проблем ове године ствара и такозвана ваздушна влага, тј, ваздух је толико засићен влагом да биљке не могу нормално да дишу и врше транспирацију, па долази до њиховог угинућа, поготову код биљака које су у лошем стању због неадекватног здравственог стања или недовољног ђубрења.

Потребно је воћњак држати у пуној кондицији, дати му све што је потребно а разним агротехничким мерама, уклонити све што смета и онемогућава нормалан раст воћке. Због тога се у воћњацима препоручује мере летње зелене резидбе и летње резидбе.

Летња зелена резидба је резидба током вегетације којом се уклањају неодрвенели младари, док се летњом резидбом, која се спроводи у другој половини вегетације врше корекције на већ одрвенилим леторастима.(повијање, прекраћивање итд.). Овим резидбама се уклања вишак ластара током вегетације па се биљка не исцрпљује и може се постићи бржи пораст воћа, што доводи до бржег рода и на крају крајева и до брже зараде.

Посебна пажња се сваке а нарочито ове године мора посветити правилној и правовременој заштити воћа. Постоје неколико грешака које праве наши произвођачи приликом заштите:

Не поштују савете о времену примене средства

Не поштују упуство о концентracији средства и времену каренце
Неправилно прскају, тј. пролазе кроз засаде много брзо или много споро
Не штите себе а ни своју околину и неправилно складиште празну амбалажу.

Желимо да нагласимо да је правилна заштита круцијална у свакој биљној производњи а посебно воћарској и да јој се мора посветити пуна пажња, да нам се не би десило да гајимо воће ради лепоте дрвета а без рода и наравно зараде.

Када смо спровели све ове мере и довели воће до брања, потребно је извршити добру организацију и план бербе, транспорта и складиштења воћа, или транспорта до тржишта, уколико производимо воће за потрошњу у свежем стању. Ова фаза је веома осетљива, јер се зна да ове операције могу коштати и до 40 % укупних трошкова производње, па и најмања грешка само даље погоршава и онако обезвређену воћарску производњу.

По завршетку бербе, наше воће поново обрадимо или попрскамо против корова а код малине и купине уклонимо старе ластаре који су донели род, и чекамо тренутак опадања листа када приступамо прскању средствима на бази бакра, ђубримо органским и минералним ђубривима и вршимо неки вид основне обраде земљишта.

дип. инг. Срђан Станојловић

РАДОВИ У МАЛИЊАКУ ПОСЛЕ БЕРБЕ

Успешна производња малине захтева примену потребних агротехничких мера током целе године па са тим у вези после завршетка бербе потребно је наставити са радовима у малињаку. Многи произвођачи те радове занемарују из незнања или немогућности јер после малине почиње берба купине, касније стиже шљива па је малина запостављена и у малињаке улазе тек у пролеће кад обављају ђубрење, резидбу и везивање изданака. Период од бербе до завршетка вегетације је веома битан и мора му се посветити пажња да би добили квалитетне и здраве изданке за следећу годину.

Одмах по завршетку бербе потребно је уклонити изданке који су донели род. Ови изданци су завршили своју функцију и потребно их је исећи, сачекати неколико дана да се просуше и изнети из засада. У случају високих температура могу се исећи и оставити на жици да би правили хлад новим изданцима а касније изнети. Обзиром да непосредно пре и током бербе нису извођене мере хемијске заштите у засаду стари изданци су носиоци потенцијалне заразе па се њиховим изношењем побољшљива проветреност и осунчаност у засаду и смањује могућност обољења нових изданака.

Изданке који ће следеће године донети род треба привремено подићи и привезати како би се несметано могле изводити агротехничке мере у малињаку. Везивање се изводи тако што се канап завеже за чеони стуб, а затим обмота око следећег стуба, и тако око сваког стуба до краја реда. Са друге стране реда поступак се понавља тако да се изданци постављају у простор између канапа без икаквог везивања за жицу. Могу се подићи и привезати на још начина као што је груписање више изданака у сноп и везивање за жицу. Овом мером се подстиче усправан раст, добро је проветравање и смањена могућност заразе изданака, олакшана је обрада земљишта и заштита засада. Привремено везане изданке треба ослободити веза у јесен после заштите бакарним препаратима.

После серије уклањања овогодишњих изданака пре бербе малине, изданке који су остали у моменту после уклањања родних изданака треба још једном проредити. Треба уклонити све оне изданке који се налазе ван реда, заражене изданке, као и сав вишак изданака у реду (у реду треба оставити 6 до 9 нормално развијених и здравих изданака на 1 м дужине шпалера). У пролеће наредне године од ових изданака бираћемо 5 до 6 на 1 м дужине који треба да донесу род.

У циљу сузбијања корова обавити допунску обраду земљишта (тањирање или фрезирање), заштиту засада малине од проузроковача болести и штеточина, наводњавање засада како би се утицало на пораст изданака који ће следеће године донети род, као и јесење ђубрење органским и комплексним минералним ђубривима.

дипл. инг. Ђорђе Совиљ

ОДРЖАВАЊЕ ЗЕМЉИШТА У ЗАСАДУ ЈАБУКЕ

Одржавање земљишта има за циљ да створи неопходне услове за нормалан развој биљака и њихово редовно плодношење. Земљиште се може одржавати у растреситом стању или неком другом облику у зависности од одабраног начина одржавања. У пракси се најчешће комбинује обрада земљишта и употреба хербицида, јер се овакав начин показао као врло ефикасан што се тиче уништавање корова, а и врло је економичан.

Јалови угар представља начин обраде земљишта где се обрађује цела површина засада помоћу тањираче, ротофрезе или култиватора. Дубина обраде је 5 до 8 цм, с тим што се мора водити рачуна о влажности земљишта када се обрада изводи да не би дошло до кварења његове структуре. У последње време доста се примењује затрављивање међуредног простора, док се простор у реду ширине 1 м обрађује помоћу бочне фрезе.

Овакав начин одржавања земљишта омогућава нормалан развој биљака у вегетацији и несметано извођење других радњи у воћњаку и када наступе кишни периоди, а покошена трава се може користити као малч средство.

Одржавање земљишта у виду ледине се не препоручује, осим у екстремним условима када постоји опасност од ерозије земљишта, али се тада мора повећати норма ђубрења, а трава редовно косити. Ако се земљиште одржава у виду ледине, током вегетације биљкама се мора обезбедити довољна количина воде, јер се део влаге троши и за развој травних биљака.

После три године старости у засаду се могу употребљавати хербициди за сузбијање корова. Уобичајено је да се третирају траке ширине 1 до 1,5 м дуж редова јабука. Пре употребе хербицида неопходно је прегледати сваку биљку у засаду и уклонити све изданке избиле из подлоге. У зависности од врсте и бројности корова врши се избор хербицида. Од контактних хербицида у засадима шљиве се користе препарати на бази активне материје паракват у количини од 3 до 5 л/ха. Ови хербициди врше спаљивање надземних делова коровских биљака који се после одређеног времена регенеришу. Друга група хербицида су транслокациони и они изазивају тотално сушење корова. Најчешће се примењују препарати на бази активне материје глифосат и њихова количина се креће од 5 до 8 л/ха. Ови хербициди се употребљавају када су корови висине 10 до 15 цм. Ови хербициди су намењени првенствено за уништавање

вишегодишњих корова. При примени ових препарата мора се водити рачуна да не дође до наношења раствора на листове биљака.

дипл. инг. Јован Милинковић

УНИШТАВАЊЕ КОВОРА НА СТРИШТУ

Након обављене жетве парцелу је потребно припремити за следећи усев. Једна од значајних мера припреме је и уништавање корова.

На стрништу су присутне различите коровске врсте. Међу најзаступљенијима су врсте из рода *Avena* sp., *Setaria* sp., *Digitaria* spp., *Chenopodium* spp., *Xanthium* spp., *Plantago* spp., *Polygonum* spp.; коровске врсте: *Ambrosia artemisifolia*, *Capsella bursa pastoris*, *Sinapis arvensis*, *Stelaria media*, *Sorghum halepense*, *Cynodon dactylon*, *Convolvulus arvensis* и др.

На подручју Колубарског Округа најчешће заступљена врста на стрништима је амброзија (*Ambrosia artemisifolia*) са највишом оценом заступљености за оцењивање коровских врста (4).

За сузбијање коровских врста на стрништу примењују се тотални хербициди на бази активне материје GLIFOSAT-а. Третирање се обавље када су корови у фази интензивног пораста (20 до 25 цм), јер су тотални хербициди неселективни, тј. биљка их усваја лишћем и крећу се навише и наниже у биљци.

На тржишту су присутни бројни препарати на бази активне материје GLIFOSAT-а, као што су: GLIFOSAV-480, GLIFOSAT, GLIFOMARK, COSMIC, CLINIC, GLIFOL, ...

Количина примене препарата зависи од врсте и заступљености коровских врста и креће се од 3 до 12 л/ха. Најчешће се примењују тотални хербициди у количини од 5 л/ха.

Третирање обавити у вечерњим сатима и пожељно је да најмање два сата након обављеног третирања падне киша.

Обавезно је поштовати упутство за примену препарата, користити исправну механизацију и лична заштитна средства током рада.

Дипл. инг. Весна Јанковић

Доминантне цене живе стоке на сточним пијацама у Србији за месец јун 2014. године

Јединица мере (дринк)	Телогна узраст	Раса	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
			Београд Обреновац	Чаџак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Нини- Белин	Пирот	Поваревач	Смедерско Османовица	Врање	Зајечар	
Бикови	>500kg	HF												
Бикови	>500kg	SM				220							230	
Двиске	све тежине	све расе			220	120			160					
Јагњад	све тежине	све расе		150	120	200	280	300			250	280	290	240
Јарад	све тежине	све расе		280	200	150	230					250	220	190
Јунад	<=300kg	HF		280	150									
Јунад	>=300kg	SM									240		260	
Јунад	350-400kg	све расе				220			240	240				
Јунад	>480kg	све расе			220	230			240					
Козе	све тежине	све расе		100	230		150	170					130	
Краве за клање	све тежине	HF												
Краве за клање	све тежине	SM				170			150	150			100	
Крамаче за клање	>130 kg	све расе		180	140	130		140				140		140
Овца	све тежине	све расе		120	100	100	160	150			120	150	150	
Прасад	16-25kg	све расе		220	280	200	260	280	320	230	240	250	240	
Прасад	<=15kg	све расе		230	270		280	300	320	220	250	260	250	
Телад	80-160 kg	HF												
Телад	80-160kg	SM				400		350	350	350			370	
Товљеници	80-120kg	све расе		180	170	180	160	180		160	160	200	170	
Товљеници	>120 kg	све расе		180	160	150	150	160		150	150		160	
Шљегњад	све тежине	све расе			150	160		170		200	160			

Доминантне цене житарица и сточне хране на пијацама у Србији за месец јун 2014. године

Производ	Јединица мере	Место продаје	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА										
			Београд Обреновац	Чаџак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Нини- Белин	Пирот	Поваревач	Смедерско	Врање	Зајечар
окруњен, природно сушен)	пак 50kg	Пијаца		24		25	23	22		20		25	
окруњен вештачки сушен)	пак 50kg	Пијаца						22		20			
сено у балама)	бала 12-25kg	Пијаца					19	20		15		18	
	пак 50kg	Пијаца		26		28	25	20				26	
зма (44% протеина)	пак 33kg	Пијаца											
но	пак 50kg	Пијаца					70						
чам	пак 50kg	Пијаца		26		26	25	25					20
ашно	пак 33kg	Пијаца					16					19	
окруњен, природно сушен)	ринфуз	Силос											
окруњен вештачки сушен)	ринфуз	Силос											
(нови род)	ринфуз	Силос											
	ринфуз	Силос	25,8					18					
зма (44% протеина)	пак 33kg	Силос											
гова сачма (33% протеина)	пак 33kg	Силос					16						
о брашно (мина 15% протеина)	пак 25kg	Малопродаја		50	50		43	20					
зма (44% протеина)	пак 33kg	Малопродаја	86	78	80	78	80	85	93	90	82		
ашно	пак 33kg	Малопродаја					16	20	21	25			
гова сачма (33% протеина)	пак 33kg	Малопродаја	38	45	42	36	43	45	52	50			
сено у балама)	бала 12-25 kg	Газдинство		18			17	18	20	15			

Доминантне цене поврћа на пијацама у Србији за месец јун 2014. године

Јединица мере (днв/кг)	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд - Каленић	Београд - Скадровац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пољаревац	Смедерско Осиповица	Врање	Зајечар
Броколи (Broccoli)	300	250	150		200	250	200		150	160	150	
Карфиол (Cauliflower)	150	150	150		120	180			100	150		
Краставац – салатни (Cucumber for salad)	80	100	120	50	100	80	70	50	70	40	80	70
Кромпир (Potato)	80	80	40	40	50	50	50	50	60	40	50	40
Кромпир млади (Potato Baby)	600	100	60		50	60	40	80	70	60	50	60
Купус (Cabbage)	50	50	40	40	50	35	40	40	40	40	50	60
Лук белни млади (Spring garlic)	25	25		25		30	20	20	30	20	20	20
Лук белни (Garlic)	600	400	400	220	400	400	450	500	300	250	500	400
Лук прни млади (Spring onion)	20	20		20	25	25	12	20	30	20	20	20
Лук прни (Onion)	100	100	50	30	80	70	60	80	80	50	80	70
Паприка бабура (Pepper Babura)	350	350				300	200		200		250	
Паприка шилја (Pepper Shilja)	350	350				300		250	250	150	200	
Парадајз (Tomato)	150	150	150	100	140	120	120	150	130	100	130	120
Пасуљ – белни (Beans white)	380	350	250		350	300	320	350	320	320	320	380
Празилук (Leek)	100	100	50			100	80		100		100	100
Ротквица (Radish bunch)	30	30	30	30	30	30	25	20	30	30	20	25
Спањач (Spinach)	80	60	60	50	70	50	50	60	80	50	60	
Тиквица (Zucchini)	100	70	80	80	80	100	50	80	80	700	100	70
Зелена салага – комад (Lettuce – piece)	40	40	20	20	30	25	25	25	30	30	20	12
Шаргарена (Carrot)	80	60	50	50	60	60	50	80	60	50	50	70

Доминантне цене воћа на пијацама у Србији за месец јун 2014. године

Јединица мере (днв/кг)	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд - Каленић	Београд - Скадровац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пољаревац	Смедерско	Врање	Зајечар
Банана (Banana)	150	150	130	100	150	130	110	150	150	120	130	120
Грут (Grapefruit)	140	120		100	120	120	100	130			100	
Грожђе – бело остало (Grapes white other)	500	500										
Грожђе – црно остало (Grapes black other)	500	500										
Јаблук (Apples idared)	80	60	60		70	60	60	60		40	60	70
Јаблук златни делицијус (Apples Golden Delicious)	100	80	60	100		60	80	50	150	50	60	60
Јаблук Грени Смит (Apples Granny Smith)	100	80		100		50		150				70
Јаблук – остало (Apples – other)	80	80	50	30	50	60	80	35	50	40	40	60
Јагода (Strawberry)	150	120	100	70	100	120	70	150	100	100	100	120
Каштан (Pear)	250	200		180	150	250	180	190	300	140		220
Лимо (Lemon)	200	200	130	130	130	130	140	140	130	140		130
Орах (Walnut)	700	800	800	600	700	800	600	600	600	600	600	700
Орнџина (Orange)	150	140	70	80	100	80	100	100	120	100		120
Слатка вишња (Sweet cherry)	150	120		160	150	200	100	180	230	200		150